

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะ
ทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร
The Development of Learning Management Model Using Resources-Based
Learning Together With Historical Skills for Secondary Schools
in Chumphon Province

ชัยรัตน์ ต้นสกุล¹ และ นภาพรณ ัญญา²

Chairat Tunsakul¹ and Napaporn Tunya²

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Graduate School of Western University, Thailand

Corresponding Author, Email: ¹6483020007@western.ac.th

Retrieved: August 18, 2025; Revised: August 31, 2025; Accepted: August 31, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ และ 4) เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน โรงเรียนสวนศรีวิทยา ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร 2) แผนการจัดการการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ พบว่า มี 5 ด้าน 1) ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ 2) ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้ 3) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 4) การใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ และ 5) การวัดและการประเมินผล 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีชื่อว่า MSCCR Model มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.75-1.00 มี 4 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation: M) ขั้นที่ 2 สืบค้นรวบรวมข้อมูลหลักฐาน (Sourcing: S) ขั้นที่ 3 วิพากษ์ข้อมูลหลักฐาน (Collaboration: 1C) ขั้นที่ 4 เปรียบเทียบข้อมูลกับแหล่งข้อมูลอื่น (Contextualizing: 2C) และขั้นที่ 5 สะท้อนคิดและการแบ่งปัน (Reflection & Share: R) และปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หลังสวนศึกษา (ส20201) หลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า 4.1) ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพรในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด 4.2) ผลการประเมิน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาและภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชน พบว่าด้านหลักการ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง ในด้านกรอบแนวคิด ทฤษฎีมีความครอบคลุม เหมาะสมและชัดเจนดี ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ MSCCR Model มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาหลักสูตร/ปรับปรุงหลักสูตร มีความเหมาะสม มีแนวคิดทฤษฎีมารองรับในแต่ละขั้นตอน ด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมดี

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้; แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน; ทักษะทางประวัติศาสตร์

Abstract

This purposes of this research were to 1) study the problems and needs in learning management using learning resources as a base with historical skills 2) create and find the quality of learning management models using Resource-Based Learning Together With Historical Skills 3) experiment with learning management models using Resource-Based Learning Together With Historical Skills and 4) evaluate the effectiveness of learning management models using Resource-Based Learning Together With Historical Skills. The sample consisted of 40 students in 7 grades of Suansriwittaya School by simple random sampling. The instruments of this research were: 1) a manual for using the learning management model using resource-based learning together with historical skills for secondary schools in Chumphon Province, 2) a learning management plan, 3) a learning assessment test, and 4) a questionnaire on student satisfaction with the learning management model using resource-based learning together with historical skills for secondary schools in Chumphon Province. The data were analyzed by mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and Content analysis.

The research results found that: 1) Problems and needs in learning management Using learning resources as a base together with historical skills, it was found that there were 5 areas, 1.) Importance of learning management 2.) Problems encountered in learning management 3.) Guidelines for learning management 4.) Using learning resources as a base together with historical skills and 5.) measurement and evaluation. 2) The development of a learning management model using learning resources as a base with historical skills for secondary schools in Chumphon Province was named “MSCCR Model” had the Index of item objective congruence (IOC) between 0.75-1.00. It's consisted of 4 components: principles, objectives, learning management processes involves 4 steps, namely, 1) Motivation: M 2) Sourcing: S 3) Collaboration: 1C 4) Contextualizing: 2C, and 5) Reflection & Share: R and learning management support factors, which were social systems, responsiveness and support systems. 3) The results of the experiment using the learning management model found that the learning outcomes of the additional subjects, Lang Suan Study, after using the learning management model were significantly higher than before using the learning management model at a statistical significance level of .05 4) The effectiveness of the local history learning management model found that 4.1) Student's satisfaction toward the instructional model was at highest level. 4.2) Focus Group Discussion by experts in education and local wisdom in the community. It was found that the principles It is appropriate. The possibility is quite high. In terms

of theoretical framework, it is comprehensive, appropriate and clear Regarding the learning management model: MSCCR Model is extremely appropriate. Demonstrate curriculum development/improvement is appropriate. There are theoretical concepts to support each step. Measurement and evaluation It is appropriate.

Keywords: Learning Model; Resource-Based Learning; Historical Skills

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่คณะครู และนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลฯ ไว้เมื่อวันจันทร์ที่ 27 กรกฎาคม 2524 ตอนหนึ่งว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างชาติและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนพอเหมาะทุกๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด” จากพระบรมราโชวาทที่ได้อัญเชิญมาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อประเทศชาติ และบุคคล โดยการศึกษาเป็นปัจจัยในการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมจริยธรรม เมื่อบุคคลได้รับการศึกษาดีแล้ว ก็ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า

การจัดการศึกษาที่ดีย่อมเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและท้องถิ่นเป็นอย่างมาก หากหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่สอนตรงกับความต้องการและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพของผู้เรียนในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545) การจัดการศึกษาที่ดีจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างแท้จริงนั้น ต้องเป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับและเกื้อกูลต่อชีวิตจริง สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541) แต่การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการศึกษาที่แปลกแยกจากสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ไม่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในสังคม (พระราชรัตนมงคล, 2555) ทำให้นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ การจัดการศึกษาที่ทำกันอยู่ในปัจจุบัน หรือที่เรียกว่า การศึกษากระแสหลัก (Mainstream Education) ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ของการศึกษาที่เรียนกันแต่ในห้อง ห้องจำ คิดอะไรไม่เป็นทำอะไรไม่เป็น ไม่รู้จักตัวเอง ไม่ภาคภูมิใจในความเป็นไทย ไม่เข้าใจท้องถิ่น ไม่รักท้องถิ่น ไม่มีงานทำ อยู่ชุมชนไม่เป็นสุข หลังไหลเข้าเมือง บริโภคฟุ่มเฟือย รุนแรง พฤติกรรมเสี่ยงเหล่านี้เป็นผลผลิตของวิกฤตการศึกษาในระบบการศึกษาไทยมาอย่างต่อเนื่อง (ชีวลักษณ์ ทองดีเลิศ, 2555) เพราะกระบวนการถ่ายทอดความรู้ในระบบโรงเรียนและค่านิยมในสังคมไทย มักเป็นการลอกเลียนแบบชาวตะวันตก ถือว่าความรู้และวัฒนธรรมที่ลอกเลียนแบบมานั้นเป็นความทันสมัย ส่งผลให้เด็กและเยาวชนไทยละเลยคุณค่าภูมิปัญญาไทย (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

ฉะนั้นในการจัดการศึกษาของประเทศ จึงต้องจัดการศึกษาที่ดีให้แก่เยาวชนจากพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงพระราชทานในวันที่ 11 สิงหาคม 2551 ณ ศาลาดุสิดาลัย ความตอนหนึ่งว่า “ประเทศไทยบรรพบุรุษของเราสละชีวิตมาเพื่อปกป้องผืนแผ่นดินมาด้วยเลือดเนื้อ ด้วยชีวิต แต่เสียตายนี้นานายกฯ เขาไม่ให้เรียนประวัติศาสตร์แล้วนะ ฉันก็ไม่เข้าใจ เพราะตอนที่ฉันเรียนอยู่ที่สวีตเซอร์แลนด์ไม่มีประวัติศาสตร์อะไรเท่าไร แต่เราก็ต้องเรียนประวัติศาสตร์ของสวีตแต่เมืองไทยนี้ บรรพบุรุษสละทาแผ่นดิน กว่าจะมาถึงที่ให้เราอยู่ นั่งอยู่กันสบาย มีประเทศชาติ เรากลับไม่ให้เรียนประวัติศาสตร์ ไม่รู้ว่าใครมาจากไหนเป็นความคิดที่แปลกประหลาด อย่างที่อเมริกาถามไปเขาก็สอนวิชาประวัติศาสตร์บ้านเมืองเขาที่ไหนประเทศไหน เขาก็สอน แต่ประเทศไทยไม่มีไม่ทราบว่าเป็นดินนี้ รอดไปอยู่จนบัดนี้เพราะใคร หรือว่ายังงั้น

อันนี้น่าตกใจชาวต่างประเทศยังไม่ค่อยทราบว่านักเรียนไทยไม่มีการสอนประวัติศาสตร์ชาติ” (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553)

จากพระราชเสาวนีย์ที่ทรงพระราชทานให้กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการสอนประวัติศาสตร์อย่างเข้มข้นขึ้น ให้นักเรียนได้เรียนรู้ความเป็นมาของชาติไทยเพิ่มมากขึ้น การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ต้องจัดให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักการสำคัญของการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (Child-centered approach) การจัดการเรียนรู้จึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพในการนี้ บทบาทของครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการปรับเปลี่ยนกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว

นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนยังต้องสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้กำหนดให้วิชาประวัติศาสตร์เป็นสาระที่ 4 โดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบตามลำดับเวลา การสอนวิชาประวัติศาสตร์จึงไม่ใช่เพียงแค่การท่องจำเนื้อหา แต่เป็นการศึกษาเหตุการณ์สำคัญในอดีตอย่างเป็นระบบผ่านการสืบค้นหลักฐานและใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมมนุษย์ในทุกยุคสมัย และประเทศไทยเองก็ให้ความสำคัญกับหลักการนี้มาโดยตลอด

การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการถ่ายทอดเรื่องราวในอดีตให้ผู้เรียนเห็นภาพได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในระดับโรงเรียนในปัจจุบันยังคงประสบปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกิดจากตัวผู้สอนเอง ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์จำนวนไม่น้อยยังขาดความเข้าใจในวิธีการทางประวัติศาสตร์และเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้อย่างเน้นการเล่าเรื่องเพื่อให้นักเรียนท่องจำ มากกว่าที่จะมุ่งเน้นการตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบจากหลักฐาน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ การสอนในลักษณะนี้ทำให้นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และส่งผลให้บรรยากาศการเรียนรู้ไม่น่าสนใจในที่สุดแล้ว นักเรียนจึงไม่เข้าใจและไม่เห็นคุณค่าของการเรียนวิชาประวัติศาสตร์เท่าที่ควร

ในศตวรรษที่ 21 บทบาทของผู้สอนสังคมศึกษาจึงมีความสำคัญมากขึ้นในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายได้อย่างสันติสุข การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จึงควรส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมถึงสร้างความรักและภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของชาติ นอกจากนี้ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ยังเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกฝนผู้เรียนให้สามารถใช้เหตุผลและแยกแยะข้อเท็จจริงจากหลักฐานได้อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนไม่หลงเชื่อข้อมูลใดโดยปราศจากการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ยิ่งไปกว่านั้น การพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การเล่าเรื่อง และการนำเสนออย่างเป็นระบบ ยังเป็นส่วนสำคัญในการบ่มเพาะกระบวนการสร้างภูมิปัญญาที่แท้จริงให้แก่ผู้เรียนจากปัญหาการจัดการศึกษาที่แปลกแยกจากสังคม วิธีการสอนที่เน้นการท่องจำ และความจำเป็นในการปลูกฝังทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวทางศตวรรษที่ 21 ที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แนวใหม่ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร และเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์
4. เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนภายหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร สูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร อยู่ในระดับดี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษที่เปิดสอนรายวิชาหลังสวนศึกษา (ประวัติศาสตร์ในพื้นที่อำเภอหลังสวน) ในสหวิทยาชุมพร เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนสวนศรีวิทยา โรงเรียนเมืองหลังสวน โรงเรียนปากน้ำหลังสวน และโรงเรียนชลธารวิทยา อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/5 โรงเรียนสวนศรีวิทยาที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ที่เรียนรายวิชาเพิ่มเติม หลังสวนศึกษา (ส20201) จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือในการวิจัย

- 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร
- 2) แผนการจัดการการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ ตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความเหมาะสม และความถูกต้องทางภาษา และตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่ามีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องระหว่าง 0.75-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หลังสวนศึกษา (ส20201) ตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยประเมินความเหมาะสม ความถูกต้องทางภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยนำค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่ามีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบด้วยการไปทดลองใช้ (Try out)

พบว่าในรายข้อมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.26-0.80 และอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20-1.00 ผลการค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ตามสูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน KR-20 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.87

2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร ตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร ที่พัฒนาขึ้นมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 5 ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ผู้ทรงเชี่ยวชาญ (n=5)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
4. การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
5. ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม	4.73	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ความสอดคล้องโดยภาพรวมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชุมพรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.73$, S.D.= 0.48) สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร ที่พัฒนาขึ้นมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลของรูปแบบองค์ประกอบที่ 5 ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 2 คะแนนความสามารถในใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
40	60	30.08	3.13	49.29	3.64

จากตารางที่ 2 นักเรียนมีความสามารถในการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์หลังเรียน ($\bar{X}= 49.29$, S.D. = 3.64) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชุมพร สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}= 30.08$, S.D. = 3.13)

วัตถุประสงค์ที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพรและการความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	นักเรียน (n=40)			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย	ลำดับที่
1. เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความเหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน	4.61	0.50	มากที่สุด	10
2. การเรียงลำดับเนื้อหาในแต่ละบทมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและเป็นลำดับ	4.78	0.43	มากที่สุด	5
3. วิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ มีความเหมาะสมกับนักเรียน	4.78	0.43	มากที่สุด	5

รายการประเมิน	นักเรียน (n=40)			
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย	ลำดับที่
4. กิจกรรมจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน	4.50	0.51	มากที่สุด	13
5. แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาหลังสวนศึกษา มีความเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	4.61	0.50	มากที่สุด	10
6. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์หลังสวน	4.50	0.51	มากที่สุด	13
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกร่วมกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์	4.72	0.46	มากที่สุด	8
8. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น	4.89	0.32	มากที่สุด	1
9. การจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สะท้อนความคิด ถึงสิ่งที่ได้รับจากการเรียนและกิจกรรม	4.83	0.38	มากที่สุด	3
10. ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.56	0.51	มากที่สุด	12
11. บรรยากาศของการเรียนการสอนเอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.78	0.43	มากที่สุด	5
12. การจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	4.83	0.38	มากที่สุด	3
13. สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา	4.50	0.51	มากที่สุด	13
14. การจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ ส่งผลให้นักเรียนมีสำนึกรักของความเป็นท้องถิ่นตนเอง	4.72	0.46	มากที่สุด	8
15. ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวม	4.89	0.32	มากที่สุด	1
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม	4.70	0.45	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชุมพรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.45) และพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนี้ เมื่อพิจารณารายด้าน ประเด็นซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวม และกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ซึ่งมีระดับความพึงพอใจเท่ากัน ($\bar{X}$ = 4.89, S.D. = 0.32) การจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สะท้อนคิดถึงสิ่งที่ได้รับจากการเรียนและกิจกรรม การจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ($\bar{X}$ = 4.83, S.D. = 0.38) และ

ลำดับสุดท้าย เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีความเหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน และระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.51)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร

สำหรับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร มี 5 ด้าน 1) ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ 2) ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้ 3) แนวทางในการจัดการเรียนรู้ 4) การใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ และ 5) การวัดและการประเมินผล นอกจากนี้ได้ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสวนศรีวิทยา พุทธศักราช 2567 และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ผู้วิจัยได้นำสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ เรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ผลการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร

ผลการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชุมพร ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชุมพร มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเชิงเนื้อหา และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการนำไปใช้จัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสม และครอบคลุมความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชุมพร ได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการตามขั้นตอนของวิธีการเชิงระบบ โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการศึกษามาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน (Davis and Newstrom, 1989) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ร่วมกับทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของ Vygotsky มีการศึกษาบริบทและข้อมูลชุมชน การใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วม การใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ ซึ่งมีแนวคิดทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ (Joyce and Weil, 1996; ทิศนา ขัมมณี, 2545) ที่สรุปว่า การเรียนการสอนเป็นแบบแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดอย่างเป็นระบบ สัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎีโดยการเรียนรู้การสอนต้องมีทฤษฎีรองรับ นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ผู้บริหารของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญพิเศษในอำเภอหลังสวนทั้ง 4 แห่ง รวมทั้งการวิเคราะห์ความสามารถพื้นฐานในการเรียนรู้ของผู้เรียน และสนทนากลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษาอย่างชุมชน รวมทั้งวิเคราะห์งานและภาระงานที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ แล้วนำแนวทางที่ได้ไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ผลจากการวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดชุมพร ซึ่งมีแนวทางการจัดการเรียนการสอนหลายวิธีการ ควรเลือกให้เหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ ให้เกิดกับผู้เรียนลักษณะเนื้อหาวิชา ความพร้อมของผู้เรียน สภาพแวดล้อม บริบทและสื่อการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงนำ แนวคิด ทฤษฎี การเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน (Resource-Based Learning: RBL) มาเป็นแนวทาง ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับ ชุมชนเป็นหลัก การเรียนรู้ทุกขั้นตอนต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชุมชน ผู้วิจัยพบว่าแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดด้านทฤษฎีด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Theories) ที่สามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory) ทฤษฎีสนาม (Field Theory) ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความหมาย (A Theory of Meaningful Verbal Learning) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory) แล้วทำการสังเคราะห์ได้รูปแบบการ จัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด ชุมพร ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation: M) มีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจและความ ต้องการที่จะเรียนรู้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องโดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตื่นตัว และสนใจที่จะเรียนรู้ โดยใช้คำถามกระตุ้นความคิด ภาพ สัญลักษณ์ เกม สื่อ ICT หรือสื่ออื่น ๆ ที่กระตุ้นความสนใจ ของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 สืบค้นรวบรวมข้อมูลหลักฐาน (Sourcing: S) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทต่างๆ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ให้ข้อมูล มีทั้งหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร และหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร มีทั้งที่เป็นหลักฐานขั้นต้น (ปฐมภูมิ) และหลักฐานชั้นรอง (ทุติยภูมิ) การ รวบรวมข้อมูลนั้น หลักฐานขั้นต้นมีความสำคัญ และความน่าเชื่อถือมากกว่าหลักฐานชั้นรอง แต่หลักฐานชั้นรอง อธิบาย เรื่องราวให้เข้าใจได้ง่ายกว่าหลักฐานขั้นต้น ซึ่งข้อมูลและแหล่งข้อมูลให้สมบูรณ์และถูกต้อง เพื่อการอ้างอิง ที่น่าเชื่อถือได้ ตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ผู้เรียนอาจพบได้ใกล้ตัว เช่น เอกสาร ทางราชการ บทความใน หนังสือพิมพ์ การสัมภาษณ์ ภาพถ่าย ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นต้น ซึ่งตรงกับขั้นตอนที่ 2 ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

ขั้นตอนที่ 3 วิพากษ์ข้อมูลหลักฐาน (Collaboration: 1C) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบ ประเมินค่าเนื้อหาและข้อมูลที่ปรากฏจากข้อมูลภายในหลักฐานเอง เช่น การตรวจสอบ วัน เดือน ปี ที่ผลิตหรือ สร้างเอกสาร การตรวจสอบชื่อบุคคล สถานที่ที่ปรากฏ การเทียบศักราชในเอกสาร การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ อกติของผู้เขียน ข้อเท็จจริง การบิดเบือนข้อมูล ความหมายที่แท้จริง เป็นต้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการ ประเมินค่าเนื้อหาและข้อมูลที่ปรากฏในหลักฐานนั้น ๆ โดยเฉพาะมิติความน่าเชื่อถืออกติของผู้เขียนข้อเท็จจริง การ บิดเบือนข้อมูล ความหมายที่แท้จริง ถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดพิจารณา ความน่าเชื่อถือ ตามตรรกะและความสมเหตุสมผล ซึ่งตรงกับขั้นตอนที่ 3 ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

ขั้นตอนที่ 4 เปรียบเทียบข้อมูลกับแหล่งข้อมูลอื่น (Contextualizing: 2C) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสอบ ทานเปรียบเทียบเนื้อหาและข้อมูลที่ได้จากหลักฐานนั้น ๆ กับหลักฐาน เอกสารข้อมูลแวดล้อมอื่น ๆ เพื่อให้ทราบ ข้อเท็จจริงหรือความจริงทางประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของเหตุการณ์ สาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ ความเป็นไป ของเหตุการณ์ ผลของเหตุการณ์ เป็นต้นโดยอาจจัดกระบวนการให้ผู้เรียนเปรียบเทียบเอกสารกับหลักฐานอื่น ๆ เช่น ระหว่างหลักฐาน ภาพถ่าย แผนที่โบราณ ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การเปรียบเทียบชุดข้อมูล และการสังเคราะห์ข้อมูล สรุปเรื่องราวที่ได้

ศึกษาตามตรรกะความน่าเชื่อถือจากหลักฐานที่ปรากฏ โดยสอดแทรกอยู่ในขั้นตอนที่ 4 ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

ขั้นตอนที่ 5 สะท้อนคิดและการแบ่งปัน (Reflection & Share: R) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนได้อย่างต่อเนื่อง ในการดำเนินการวิจัยนี้ได้มีการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขข้อมูลตามความเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าของตนเอง นอกจากนี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ยังได้รับการออกแบบอย่างเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนที่สอดคล้องและสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบคุณภาพแล้วพบว่ามีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด จึงมั่นใจได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2557) ที่อธิบายว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้น สิ่งสำคัญคือต้องจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เป็นระบบ โดยคำนึงถึงทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงต้องจัดให้องค์ประกอบเหล่านั้นให้สัมพันธ์ต่อเนื่องกันอันจะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce, Weil, and Calhoun (2009) ที่สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างองค์ประกอบสำคัญต่าง ๆ ได้แก่ แบบแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน รวมถึงการวัดและประเมินผล องค์ประกอบเหล่านี้จำเป็นต้องผ่านกระบวนการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้บรรลุผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการนำไปประยุกต์ใช้จริง ดังนั้น การดำเนินการอย่างเป็นระบบจึงเป็นหัวใจสำคัญที่นำไปสู่ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยรัตน์ โตศิลา (2555) พบว่า ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนจากกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้น นักเรียนสามารถกำหนดความสำคัญ ตั้งสมมติฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบ ตีความหลักฐาน และเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของเส้นเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สาวิตรี โชตก (2564) พบว่า การรับรู้สีกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนจากกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น การรับรู้ความรู้สีกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดประวัติศาสตร์บอกเล่าสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีพัฒนาสูงขึ้นเป็นลำดับ และกษมาพร ทองเอื้อ (2563) พบว่าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลจากข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมี 6 องค์ประกอบคือ 1) ด้านการวางแผนจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ 3) ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) ด้านการกำกับติดตามและส่งเสริมการบริหาร 5) ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และ 6) ด้านการพัฒนา การออกแบบและเชื่อมโยงองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ดังนั้นจากการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีคุณภาพดีและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้แหล่งเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้แหล่งเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร พบว่า

นักเรียนมีความสามารถในการใช้แหล่งเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกเป็นคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนตามประเภทของแหล่งเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชุมพรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นการส่งเสริมความสามารถในการใช้แหล่งเรียนรู้และทักษะทางประวัติศาสตร์ของผู้เรียน โดยเน้นการใช้สื่อและสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันที่หลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและดึงศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคลออกมา กระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาผ่านการวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะได้รับการสนับสนุนให้แลกเปลี่ยนความรู้และแนวคิดภายในกลุ่ม ซึ่งช่วยให้มองเห็นแนวทางในการค้นหาคำตอบและวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายแง่มุม อีกทั้งยังส่งเสริมการสะท้อนเหตุผลในการตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหา ผู้เรียนจะได้พิจารณาความหนักแน่นของเหตุผลเพื่อตัดสินใจเลือกคำตอบที่ถูกต้องเหมาะสม และนำเสนอเป็นความคิดของตนเองตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเอง (Discovery Learning) ของ Bruner ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงจนเกิดเป็นความคิดรวบยอด รวมถึงแนวคิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) ของ Ausubel ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ อันเป็นรากฐานของแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมยังให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การสนทนาและการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างหรือยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นการส่งเสริมความรู้ ความคิด และมุมมองที่หลากหลาย ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในภายหลังได้ ด้วยเหตุนี้ความสามารถในการใช้แหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนจึงพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และการใช้ทักษะทางประวัติศาสตร์ ซึ่งต้องอาศัยการคิดหาเหตุผลเชิงนามธรรม ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่นำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้เช่นกัน ดังนั้นประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้มากขึ้นเกิดจากการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์สิ่งที่เป็นามธรรมที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการทางสติปัญญาของนักเรียนแต่ละคน ในขณะที่ Joyce and Weil (1989) ที่ได้กล่าวไว้เช่นเดียวกันว่าการเรียนแบบร่วมมือกันจะช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านสติปัญญา โดยเพื่อนในกลุ่มจะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะผู้เรียนที่อยู่ในวัยเดียวกันจะสามารถสื่อสารกันได้ง่ายกว่าครูสอน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดของ Vygotsky ที่ให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมว่าในขณะที่เด็กแก้ปัญหาด้วยตนเองนั้น เด็กจะพบบางปัญหาที่เขาคิดคนเดียวไม่ออกแต่หากได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจากเพื่อนหรือผู้ใหญ่เขาก็จะสามารถแก้ปัญหานั้นได้สำเร็จ (อัชรา เอิบสุลสิรี, 2556) และ Vygotsky ก็มีความเชื่อว่า การให้ความช่วยเหลือชี้แนะแก่เด็กซึ่งอยู่ในลักษณะการช่วยเหลือในการเรียนรู้ (assisted learning) หรือการเสริมต่อการเรียนรู้ (scaffolding) เป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะสามารถช่วยพัฒนาการเด็กให้ถึงระดับที่อยู่ในศักยภาพของเด็กได้ (Vygotsky, 1978, อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2555)

4. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร

4.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร ในภาพรวมของผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านสื่อการ

เรียนรู้และด้านเนื้อหาสาระซึ่งอยู่ในระดับมากตามลำดับ อันผลมาจากการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้สติปัญญาด้วยตนเองในการหาคำตอบ โดยมีการใช้สื่อที่มีความทันสมัย น่าสนใจและหลากหลายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็น อยากติดตามเรื่องราวทำให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะรู้และเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับหลักการของทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner ที่กล่าวว่าแรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ (ประภาพรณ เอี่ยมสุภชาติ, 2550) นอกจากนี้การนำนักเรียนไปศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นช่วยให้ผู้เรียนได้สัมผัสและรับรู้เรื่องราวที่เป็นจริงเกี่ยวกับชุมชนของตนเอง เนื่องจากมีหลักฐานเชิงประจักษ์ยืนยัน ซึ่งไม่เพียงแต่จะส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงเท่านั้น แต่ยังช่วยปลูกฝังความภาคภูมิใจ ความรัก และความหวงแหนในมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้ให้แก่อนุชนรุ่นหลังอีกด้วย ในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้นั้นสำคัญคือ ครูจะต้องวางแผนการกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่อย่างรัดกุม มีวัตถุประสงค์ในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่แน่นอนรวมทั้งมีการสรุปผลหรืออภิปรายผลหลังจากการศึกษาแหล่งเรียนรู้แล้ว ซึ่งเชื่อมโยงกับความพึงพอใจในลำดับต่อมา คือ การจัดการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถสะท้อนความคิด ถึงสิ่งที่ได้รับจากการเรียน กิจกรรมและการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชญา เหลืองแดง (2561) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมจิตสำนึกอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรมไทย สำหรับนักเรียนระดับปริญญาตรี โดยมีการนำนักศึกษาไปยังแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ทำให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับแหล่งที่เรียนรู้ที่บรรพบุรุษในท้องถิ่นมีการสร้างสรรค์ สิ่งสมคุณค่าจนเป็นมรดกอันทรงคุณค่าของชาติ และผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการความรู้จนเกิดจิตสำนึกอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรมไทย โดยนักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาและภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชน

ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาและภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชน วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พบว่า ด้านหลักการ มีความเหมาะสมดี มีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง ในด้านกรอบแนวคิดทฤษฎีมีความครอบคลุม เหมาะสมและชัดเจนดี ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ MSCCR Model มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาหลักสูตร/ปรับปรุงหลักสูตร มีความเหมาะสม มีแนวคิดทฤษฎีมารองรับในแต่ละขั้นตอน ด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมดี ทั้งนี้ มีสาเหตุจากการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบ 5) ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาอย่างชุมชน ผู้ที่จะนำแนวทางการจัดกิจกรรมดังกล่าวไปใช้ ต้องศึกษาบริบทของชุมชน มีการชี้แจงและสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายก่อนการดำเนินการให้ผู้เรียนลงพื้นที่จริงและนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

2) จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร เป็นรายวิชาเพิ่มเติมสาระประวัติศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งผู้ที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้สามารถบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งอาจจัดทำได้ในลักษณะรายวิชาเพิ่มเติมหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3) จากผลการวิจัยพบว่า ในกระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยในการทำกิจกรรมแต่ละขั้นผู้สอนควรอำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ สร้างบรรยากาศในการเรียน และสังเกตผู้เรียนเพื่อให้คะแนนในการมีส่วนร่วม และเมื่อจบการทำกิจกรรมในแต่ละครั้งผู้สอนควรให้คะแนนในทันที หากเป็นการเรียนการสอนที่มีกลุ่มในการเรียนขนาดใหญ่ ผู้สอนอาจจัดเตรียมผู้ช่วยสอนเพื่อมาช่วยสังเกตและตรวจผลงาน และให้ความช่วยเหลือผู้เรียน

4) จากการจัดการเรียนรู้พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่ใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานร่วมกับทักษะทางประวัติศาสตร์ ในบางครั้งควรมีการบริหารและวางแผนการดำเนินกิจกรรมให้ดี เพราะมีการนำผู้เรียนออกไปศึกษาภายนอกสถานศึกษา เช่น แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และพบประชาชนชาวบ้านในท้องถิ่น เป็นต้น

5) จากการจัดการเรียนรู้พบว่า การนำผู้เรียนออกไปศึกษาภายนอกสถานศึกษา ควรคำนึงงบประมาณความปลอดภัย และสามารถนำมาร่วมกับกิจกรรมทัศนศึกษาของโรงเรียนท่านได้ เพื่อประหยัดในส่วนค่าใช้จ่าย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การทดลองครั้งนี้เป็นการทดลองแบบศึกษากลุ่มเดียว เป็นการเก็บผลการศึกษาก่อนเรียน - หลังเรียน และระหว่างเรียน ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาผลการใช้รูปแบบที่มีการวิจัยในรูปแบบเชิงทดลองที่มีการเปรียบเทียบการศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อจะได้เห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางประวัติศาสตร์ในบริบทของชุมชน และการมีส่วนร่วมในการเรียนได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2) ควรมีการวิจัย เพื่อพัฒนาระดับการรับรู้ของผู้เรียนไปถึงระดับการสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นของผู้เรียนในระดับอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2558). *การออกแบบการเรียนการสอน = Instructional design*. (พิมพ์ครั้งที่ 5) นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- กาญจนา เอกะวิภาต. (2546). *คลังนวัตกรรม-หนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). *การสอนซ่อมเสริม : เติมเต็มศักยภาพผู้เรียน*. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธา.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). *รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล ตันธสุเรศชัย. (2533). *เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาและการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน เล่ม 1 หน่วยที่ 1-8*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ์. (2544). แหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนสร้างเพื่อเด็กได้สร้างเพื่อใคร. *วารสารวิชาการ*, 4(12), 28.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ: สุริยวิสาสน์.
- บุญชู ศรีเวียงยา. (2553). *ผลการเรียนรู้และพัฒนาฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปกรรม ตามแนวคอนสเตรคทีวิสท์ เรื่อง เครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน สถาบันศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประจักษ์ บุญอารีย์. (2544). *เยือนอีสาน*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประทุม สอสะอาด. (2547). *การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2557). *การจัดการห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2555). *ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทย์ วิศทเวทย์. (2555). *ปรัชญาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2552). *อาจารย์บูชา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภะ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- สุดใจ อ่อนฤชา. (2545). *สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น : กรณีศึกษา สหวิทยาเขตภูเวียง* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนงค์ศิริ วิชาลัย. (2552). *แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- Anderson, T. P. (1997). *Using models of Instruction*. In C. R. Dills and A.J. Romiszowski (eds.), *Instructional development paradigms*. Englewood Cliffs, NJ: Education Technology Publications.
- Assessment Resource Center for History. (2013). *Historical Thinking Skills Scoring Rubric*. Retrieved on October, 15, 2019, from <http://www.umbc.edu/che/arch/rubric.php>
- Ausubel, D.P.(1963). *The Psychology of Meaningful Verbal Learning: An Introduction to School Learning*. New York: Grune & Stratton.
- Bandura, A. (1969). *Principles of behavior modification*. New York, NY: Holt, Rinehart & Winston.
- David Lowenthal. (1998). *The heritage crusade and the spoils of history*. New York: Cambridge University.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: Mc. Graw -Hill Book.
- Gunter, M.A. Estes, T.H. and Schwab, J. (1995). *Instruction a Model Approach*. Boston: Allyn & Bacon.
- Joyce, B. R., & Calhoun, E. (1996). *Creating Learning Experiences: The Role of Instructional Theory and Research*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Joyce, B., & Weil, M. (2009). *Model of teaching*. 7th ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice – Hall.
- Kemp, J. E., Morrison, G. R. & Ross, S. M. (1994). *Designing effective instruction*. Columbus, OH: Merrill.

- Kruse, K. (2008). *Instructional design*. Retrieved March 14, 2008, from <http://www.cognitivedesignsolutions.com/Instruction/LearningTheory.htm>.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row.
- Santrock, J. (2008). *Educational Psychology*. (3th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Saylor, J. G. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning*. (4th ed.). Japan: Holt - Saunders International Edition.
-